

Societat | Xavier Casals | Actualitzat el 17/10/2016 a les 19:46

OPINIÓ «El Born, una polèmica estèril», per Xavier Casals

«No assistim a un retorn sine die de símbols franquistes al carrer, sinó d'una reflexió acadèmica sobre aquesta iconografia que acaba el gener»

Estàtua de Franco decapitat al Born | Adrià Costa

L'exposició del Born "Franco, Victòria, República" vol analitzar "la permissivitat amb els símbols de la dictadura a partir de la peripècia de tres estàtues -la República, l'eqüestre de Franco i la Victòria- i de l'actitud dels seus autors, Marès i Viladomat, que van treballar per la república, van exaltar el franquisme i van ser reconeguts per la democràcia". Hom qüestiona ara que aquestes estàtues hagin d'estar a l'espai públic durant la mostra. Ho considero una controvèrsia estèril.

D'una banda, perquè no assistim a un retorn sine die de símbols franquistes al carrer, sinó d'una reflexió acadèmica sobre aquesta iconografia que acaba el gener. D'altra banda, perquè si 40 anys després de la mort de Franco no es pot fer aquesta exposició, anem cap a una autocensura que afavoreix la desmemòria que els crítics de la mostra volen combatre. Quasi un 50% de població ha nascut després de 1975 i dono fe que alguns estudiants no identifiquen la foto de Franco. I és que abolir la seva imatge i institucionalitzar-ne el record crític en un univers de radis digitals poc inclinats a la lectura té aquests problemes. Una exposició crítica pot ajudar a esmoreir-los.

Aquesta discussió, a més, s'emmarca en un afany depurador de monuments, acreditat per la proposta cupaire de retirar l'estàtua a Colom com a símbol de l'imperialisme. Tirar per aquesta via té efectes imprevisibles: Es pot justificar el monument a Cambó de Via Laietana si llegim *L'últim Cambó* (1996), de Borja de Riquer, que explica el seu suport al bàndol sollevant? I dels almogàvers

què en fem? No eren angelets. Eusebi Ayensa el 1997 ho palesà a *L'Avenç* en explicar el seu record al folklore grec. Si bé una tradició oral els admira, una altra recorda la seva cara fosca en al·ludir a males conductes (?Això no ho fan ni els catalans!?) o malediccions (?Que et vegi sota l'espasa d'un català!?). Hem d'arraconar, doncs, les pintures de Josep M. Sert d'aquesta host del Saló de Cròniques de l'Ajuntament?

I acabo. Aquesta voluntat depuradora conviu amb una de rehabilitadora que pot tenir conseqüències sorprenents. Així, l'anarquista Justo Bueno figurà al monòlit dels "Immolats per les llibertats de Catalunya" del Cementiri de Montjuïc transmutat en Just Bueno. Com expliquen Enric Canals a *Delators* (2007) i Jordi Finestres a *Josep M. Planes* (2008), Bueno va estar implicat en l'assassinat dels germans Miquel i Josep Badia i protagonitzà diversos crims. Acabada la Guerra fou detingut i al·legà en descàrrec seu l'assassinat de Miquel Badia per *?evitar que desencadenara una nueva represión contra los obreros?* i haver amagat falangistes. Tot plegat no evità que fos "immolat" el 1944.

En suma, davant mostres com la del Born cal un distanciament emocional i reflexiu, així com defugir l'olla de Twitter que ho tot redueix a 140 caràcters, facilita banalitzar el passat i dificulta copsar-ne la complexitat. El més lògic és visitar l'exposició i valorar-la després: opinar amb fonament pot generar un debat enriquidor i transcendir judicis apriorístics.

* Xavier Casals és historiador i professor d'història contemporània a la Universitat Ramon Llull.